

На основу члана 88 тачке 2 Устава Републике Црне Горе доносим

Указ о проглашењу Закона о учешћу приватног сектора у вршењу јавних услуга

Проглашава се Закон о учешћу приватног сектора у вршењу јавних услуга, који је донијела Скупштина Републике Црне Горе на 4. сједници првог редовног засиједања у 2002. години, дана 19. јуна 2002. године.

Број 01-1894/2

Подгорица, 21. јуна 2002. године

Предсједник Републике Црне Горе

Мило Ђукановић, с.р.

Закон о учешћу приватног сектора у вршењу јавних услуга

Закон је објављен у "Службеном листу РЦГ", бр. 30/2002 од 26.6.2002. године.

ПОГЛАВЉЕ I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ Циљ закона

Члан 1

Циљ овог закона је да подигне ниво учешћа приватног сектора у вршењу јавних услуга, узимајући у обзир потребу за ефикасним управљањем и економским растом.

Подручје примјене

Члан 2

Овај закон примјењује се на вршење јавних услуга у односу на:

- уговор о лизингу и менаџменту;
- концесије;
- споразум о изградњи, функционисању и трансферу (у даљем тексту: БОТ);
- регулаторна тијела предвиђена овим законом.

Овај закон се примјењује на све јавне установе, на начин предвиђен овим законом.

Тумачење и дефиниције

Члан 3

Тамо гдје контекст дозвољава, ријечи које означавају једину означаваће и множину, и обратно, а ријечи које означавају мушки род означаваће и женски род, и обратно; ријечи које означавају лица или стране укључују и предузећа и компаније, као и свако лице које има правну способност. Значења која се примјењују у овом закону су сљедећа:

"Изградња - функционисање - трансфер, БОТ": уговор по основу повластице, на основу којег приватни инвеститор и/или оператор има обавезу да изгради и користи јавно предузеће и да, по истеку одређеног периода, пренесе власништво над истим јавној установи; БОТ споразуми укључиваће изградњу-лизинг и трансфер, изградњу-трансфер-и-функционисање, уређивање-функционисање-и-трансфер, санирање-функционисање и трансфер; тарифе које клијенти плаћају биће регулисане уговором и биће подређене одлуци о тарифама и квалитету пружених услуга коју орган за регулативу донесе након јавне расправе;

"концесија": уговор који се под лиценцом нуди приватном инвеститору и/или оператору за правилно ископавање или експлоатацију природних ресурса или сировина и то на одређени

временски рок; такав аранжман може укључивати улагање или санирање од стране приватног сектора; сходно уговору према коме јавна установа Републике Црне Горе пренесе дио права домаћем или страном предузећу или компанији која потом послује у складу са условима уговора и заузврат обезбјеђује приходе Влади Републике Црне Горе (у даљем тексту: Влада) или локалној самоуправи, по јединици која је извађена или експлоатисана;

"одговорност за случај": одговорност до које може доћи само уколико се одређени случај догоди; одговорност која зависи од будућег могућег и неизвјесног догађаја;

"повластица": опозиво право, по основу БОТ уговора, које Влада или локална самоуправа на сличан начин пренесе на пружаоца услуга да се бави одређеним послом или да остварује своја законска овлашћења; права која су потребна јавним предузећима да се баве својим пословима биће означена као повластица, по основу које се могу дати знатна права, за разлику од лиценце по основу које се дају мања или ограничена права;

"компанија или предузеће у државној својини": односи се на сваку компанију или предузеће, било да обавља државну или власничку функцију, чији је већински власник или које на други начин контролише Влада;

"инвеститор": лице, физичко или правно, које улаже новац у намјери да оствари добит;

"позив за достављање инвестиционих понуда": јавни позив за достављање понуда као прелиминарни корак ка формирању уговора;

"лизинг": давање државине над покретним или непокретним стварима другоме у замјену за закупнину;

"лиценца": опозиво одобрење које Орган за регулативу установљен овим законом даје у сврху коришћења концесије;

"накнада за коришћење лиценце": новчани износ који јавна установа намеће за погодност бављења нарочитим занимањем, послом или активношћу; ову врсту терета прати захтјев да ималац лиценце преузима извјесне радње или да подлијеже пропису или ограничењу;

"уговор о менаџменту": уговор којим лица заснивају радни однос у компанији или предузећу и која су одговорна за функционисање истог;

"природни ресурси": свака ствар која потиче из природе, а која има потенцијалну економску вриједност или која обезбјеђује средства за живот, као што је дрвна грађа, минерали, нафта, вода, биљни и животињски свијет; обилјежја човјековог окружења која служе за добробит заједнице или у рекреативне сврхе, као што су паркови;

"понуда": израз добре воље да се закључи уговор под одређеним условима, која је сачињена на начин који би навео разумно лице да схвати да ће прихватање, уколико се тражи, имати за посљедицу обавезујући уговор;

"оператор": компанија или предузеће које дјелује у име инвеститора;

"савјет за приватизацију": савјет који је установљен у складу са чланом 2А Закона о приватизацији привреде ("Службени лист РЦГ", бр. 23/96, 6/99 и 59/00);

"јавна установа": јавне установе су судови, органи локалне управе, све организације које су дефинисане као такве сходно Уредби о организацији и раду државне управе ("Службени лист РЦГ", бр. 8/93, 39/93, 19/95, 13/96, 24/96, 7/97, 13/98, 27/98, 38/98, 18/99, 31/99, 59/00, 31/01 и 33/01) и јавне установе које врше друштвене дјелатности у складу са Законом о друштвеним дјелатностима ("Службени лист РЦГ", бр. 19/90, 6/91 и 21/95), као и друга установа која се оснује и која ће користити јавна средства;

"јавне услуге": пројекат или било која врста услуга коју уобичајено финансира и врши јавни сектор, као што су: електране, аутопутеви, луке, аеродроми, канали, бране, хидроелектране, водоснабдијевање, наводњавање, телекомуникације, жељезнице и жељезнички транспорт, системе транспорта, стамбене дјелатности, државне зграде, туристички пројекти, пијаце, градска чистоћа, образовне и здравствене установе, као и друге услуге које Влада може да одреди;

"сировина": материје у природном стању прије него што се прераде или користе у производњи;

"орган за регулативу": односи се на независни орган који се оснива сходно овом закону, а који је одговоран за издавање лиценци и одобравање повластица, регулисање тарифа које се наплаћују за јавне услуге и који гарантује да приватни оператор и/или инвеститор обезбјеђују квалитетан ниво услуга;

"правила": односи се на правила и потребне формуларе које Савјет за приватизацију или орган за регулативу сачини у складу са овим законом, и тамо гдје се по основу правила уведе стандардни формулар, такав формулар сматраће се обавезним.

ПОГЛАВЉЕ II

ОДАБИР ВРСТЕ ОРТАЧКОГ ДРУШТВА

Основни документ

Члан 4

Да би се изабрала било која врста уговора који је дозвољен на основу овог закона, лизинг, уговор о менаџменту, концесије, или БОТ аранжмани, који се могу понудити приватном сектору у складу са овим законом, јавна установа ће прво припремити основни документ који се подноси органима установљеним Законом о приватизацији привреде, а који треба да садржи сљедеће:

- 1) јавна установа која ће бити одговорна за пројекат;
- 2) шта ће бити предмет и циљ уговора;
- 3) колико ће трајати такав уговор и које околности могу да доведу до раскида прије истека рока;
- 4) какве су обавезе и права уговорних страна;
- 5) кључне регулативе које ће бити предложене, зависно од случаја;
- 6) ко ће управљати кључним ризицима који се могу идентификовати као што су: пројектовање и развој, изградња, експлоатација, приходи, финансирање, виша сила, ризици осигурања и ризици по окружење;
- 7) на који начин ће се рад мјерити и надгледати;
- 8) на који начин ће се вршити пренос средстава, зависно од случаја;
- 9) ко ће бити одговоран за прошле или будуће одговорности за окружење, зависно од случаја;
- 10) на који начин ће спорови бити решавани;
- 11) који методи јавних позива ће се користити, у циљу транспарентности, и која врста уговора ће бити понуђена.

Одобрење

Члан 5

Након добијања одобрења у складу са чланом 4 овог закона уговорни аранжмани постају дио приватизационог плана и подлијежу свим обавезама које произилазе из овог закона.

Избор лизинга

Члан 6

Јавна установа, поред услова наведених у члану 4 овог закона, може предложити уговор о лизингу, као алтернативу јавној инвестицији, гдје:

- 1) постоји јасан недостатак средстава за јавно инвестирање те врсте;
- 2) корисници трпе због недостатка јавних услуга;
- 3) средства се могу прописно одвојити чиме се омогућава да приватни инвеститор или оператор подмири своје обавезе које проистичу из таквог уговора.

Избор уговора о менаџменту

Члан 7

Јавна установа може, поред услова наведених у члану 4 овог закона, предложити уговор о менаџменту као почетну мјеру за веће учешће приватног сектора у Републици Црној Гори (у даљем тексту: Република) или у градовима гдје:

- 1) постоји доказ да иницијални услови не доприносе улагању и преузимању ризика од стране приватног сектора;
- 2) су тарифе испод нивоа накнаде трошкова;
- 3) постоји потреба да се управља или руководи сложеним аранжманом, било финансијским или техничким.

Избор концесија

Члан 8

Јавна установа, поред услова наведених у члану 4 овог закона, може предложити уговор о концесији, гдје:

- 1) се природни ресурси, као што су минерали или као што је било каква активност која из тога проистиче, као за туристичке активности, укључујући и скривене могућности, не експлоатишу на одговарајући начин;
- 2) се из истог могу створити приходи;
- 3) су неопходна значајна приватна финансијска или техничка улагања;
- 4) су резултати привредног раста одређени проценом;

5) орган за регулативу може, на основу лиценце, контролисати ниво квалитета услуга и одговарајућих тарифа.

Избор БОТ аранжмана

Члан 9

Јавна установа, поред услова предвиђених у члану 4 овог закона, може предложити БОТ аранжман, гдје:

- 1) је потребан значајан нови капацитет за јавне услуге, заснован на стручној процјени или елаборацији;
- 2) никаква продаја имовине или акција постојећих компанија или предузећа у државној својини не може под тим дозволити прописно инвестирање у нови капацитет који се ту тражи;
- 3) након одређеног периода пословања, који је довољан да приватни инвеститор поврати своје улагање и трошкове пословања, врши се пренос имовине, покретне или непокретне.

Комбинација

Члан 10

Јавна установа може предложити комбинацију аранжмана предвиђених у члану 4 овог закона, у ком случају таква комбинација мора да садржи и услове за сваки појединачни аранжман који се предлаже.

Влада може одлучити да се, ради либерализације економије, одобри учешће приватног сектора у вршењу јавних услуга, примјеном и другачијих уговорних аранжмана, од предвиђених у члану 4 овог закона, под условима прописаним посебним законом.

Циљеви

Члан 11

У складу са чланом 4 овог закона, уколико се предлаже ортаклук са приватним сектором, јавна установа или више јавних установа заједно, као што су органи локалне самоуправе, испољиће за било коју врсту предложеног удруживања потребу да:

- 1) доведу техничку, финансијску или управљачку експертизу и нову технологију у тај сектор;
- 2) побољша економску ефикасност сектора, оперативни учинак и искоришћеност капиталних инвестиција;
- 3) се уложи знатан инвестициони капитал у сектор или да се добије приступ тржиштима приватног капитала;
- 4) се смање јавне дотације у сектор, уколико случај то захтијева или је на други начин могуће;
- 5) учини да се сектор боље прилагоди потребама и жељама потрошача;
- 6) се процијени тарифа коју треба платити;
- 7) конкурентне притиске који проистичу из тржишта у циљу повраћаја уложеног капитала;
- 8) постоји притисак конкуренције из сродних сектора услуга.

Припрема достављања понуда

Члан 12

По добијању одобрења, у складу са чланом 4 овог закона, јавна установа припрема документа за јавни позив у складу са овим законом и, прије покретања јавног позива, прибавља претходно одобрење од надлежних органа за садржај документа за јавни позив; након оглашавања јавног позива, јавна установа ће прегледати, вредновати и упоредити понуде и придобити одобрење од тих органа прије него што уступи уговор; копија уговора ставиће се на располагање органу за регулативу.

Трајање

Члан 13

Сваки уговор који се понуди по основу јавног позива или у који се на други начин ступи у складу са овим законом најдуже ће трајати:

- 1) уговор о лизингу неће трајати дуже од двије године, али се може продужавати сваке године, у складу са условима уговора, с тим да укупно трајање, укључујући продужење, не прелази максимални период од пет година;
- 2) уговор о менаџменту неће трајати дуже од пет година;
- 3) концесије или БОТ уговори неће прећи период од 30 година или, уколико је уговор заснован на повраћају инвестиције, неће прећи период који је потребан да се улагање поврати само у случају да је одређени повраћај заснован на одређени проценат тарифа који су корисници платили; у случају да период прелази 30 година под таквим уговором, тај период ће у вријеме потписивања уговора бити заснован на могућем повраћају који неће бити дужи од 30

година; тамо гдје је продужење неопходно ради повраћаја и важности услова уговора, таква продужења биће дозвољена изричито на основу услова и садржаја који су предвиђени склопљеним уговором;

4) период на који је концесија или БОТ одобрен може се продужити у изузетном случају због битне измјене услова под којима је одобрена концесија или БОТ;

5) трајање припремних радњи биће наведено у концесији, као и у БОТ споразуму.

Почетак

Члан 14

У складу са чланом 13 овог закона, почетак периода неће укључивати период намјењен изградњи или санацији. Период почиње, у сваком случају, на дан када почне пословање; ради отклањања сумње, дан почетка пословања који ће преовладати биће:

- 1) датум потписивања уговора,
- 2) зависно од случаја, датум ступања на снагу уговора.

ПОГЛАВЉЕ III

ДОСТАВЉАЊЕ ПОНУДА ЗА ЛИЗИНГ ИЛИ УГОВОР О МЕНАЏМЕНТУ

Јавни позив

Члан 15

У складу са чл. 4 и 12 овог закона, јавна установа или више јавних установа могу огласити јавни позив за достављање понуда од стране приватног сектора, у складу са законом.

Предлози за уговоре о менаџменту и понуде за лизинг

Члан 16

На уговор о менаџменту, као и уговор на основу кога се пружају консалтинг услуге и на уговор о лизингу који представља дјелатност јавне набавке примјењују се одговарајуће одредбе Закона о јавним набавкама.

Правила и формулари за уговор о менаџменту или уговор о лизингу

Члан 17

У складу са чланом 16 овог закона, за уговор о менаџменту, било какав захтјев за предлоге, а за уговор о лизингу, било које тражене понуде и, сходно томе, било каква набавка која из тога произилази биће у складу са правилима о јавној набавци и стандардним формуларима које одобри Комисија за јавне набавке.

Преинвестициона комисија

Члан 18

У складу са чл. 15, 16 и 17 овог закона, уколико се планира изградња или санација зграде у државној својини, као посљедице таквог уговора о руковођењу или уговора о лизингу и уколико је пројекат за исто поднесен од стране приватног сектора, неопходна су одобрења Преинвестиционе комисије, основане у складу са Законом о јавним набавкама.

ПОГЛАВЉЕ IV

ПРЕТКВАЛИФИКАЦИЈА ИНВЕСТИТОРА И ДОСТАВЉАЊЕ ПОНУДА ЗА КОНЦЕСИЈЕ ИЛИ БОТ

Понуда без јавног позива или директан споразум за концесију или БОТ

Члан 19

Са изузетком било каквог непристрасног преговора између инвеститора и јавних установа, прије јавног позива или дозвољеног преговора, прије уступања уговора који нема за посљедицу непристрасну предност, не дозвољава се било каква понуда која не представља одговор на јавни позив, нити било какав облик непосредног споразума без претквалификације или јавног позива. Да би се осигурала транспарентност и непристрасно такмичење, за концесије или БОТ аранжмане, свака понуда или споразум који не представља одговор на јавни позив биће по пријему одбијен и неће се даље разматрати.

Јединица за процјену пројеката за концесију или БОТ

Члан 20

У складу са чланом 4 овог закона, за концесију или БОТ пројекат, јавна установа која је одговорна за пројекат образоваће јединицу за процјену пројеката од пет чланова одговарајуће струке, а која укључује комбинацију правне, техничке, финансијске, еколошке и других релевантних струка; одабир чланова биће подложен сагласности од стране:

- 1) Владе, уколико су у питању министарства, одјељења или секретаријати;
- 2) одговарајуће скупштине општине, уколико је у питању локална самоуправа или органи локалне самоуправе;
- 3) матичног министарства, за компаније или предузећа у државној својини.

Изјава под заклетвом

Члан 21

У складу са чланом 20 овог закона, чланови не могу бити изборна лица и биће обавезни да дају изјаву под заклетвом коју дају службеници за јавну набавку сходно Закону о јавним набавкама.

Овлашћења и одговорности јединице за процјену пројеката

Члан 22

У складу са чл. 4, 12, 20 и 21 овог закона и са правилима донијетим на основу овог закона, чланови ће вршити надзор и руководити:

- 1) претквалификацијом инвеститора;
- 2) поступком достављања понуда;
- 3) пријемом и отварањем понуда;
- 4) прегледањем, упоређивањем и вредновањем понуда;
- 5) припремом извјештаја о вредновању понуда;
- 6) започињањем преговора са инвеститорима прије уступања уговора;
- 7) припремом коначне препоруке.

Коришћење консултаната или консалтинг агенција

Члан 23

У складу са чланом 22 овог закона, јединица за процјену пројеката може, уколико је то неопходно, да тражи помоћ од консултаната да помогну приликом предузимања било које активности. Избор консултаната извршиће се у складу са Законом о јавним набавкама.

Преговор

Члан 24

Сврха преговарања, сагласно члану 22 тачка 6 овог закона, је искључиво да се боље разумије понуда прије уступања, и неће резултирати у преговоре у смислу да се битно измијени понуда или да се учини да садржајно више одговара јавном позиву.

Сагласност

Члан 25

Прије уступања и додјеле даје се сагласност од стране:

- 1) Владе, уколико су у питању министарства, одјељења или секретаријати;
- 2) одговарајуће скупштине општине, уколико је у питању локална самоуправа;
- 3) матичног министарства, за компаније или предузећа у државној својини.

Претквалификација инвеститора

Члан 26

За концесије и БОТ уговоре, изузев за концесије и БОТ уговоре из члана 138 овог закона, врши се отворена и међународна претквалификација инвеститора, прије него се доставе понуде, након међународног оглашавања, а сходно правилима и стандардним формуларима које одобри Савјет за приватизацију у складу са овим законом.

Критеријуми за претквалификацију

Члан 27

Вредновање за претквалификацију извршиће се искључиво на основу критеријума положио-није положио који су унапријед предвиђени у документима за претквалификацију.

Сваки поступак претквалификације биће завршен у року који је предвиђен јавним позивом.

Инвеститори ће пружити све информације и документа и обезбједити доказе који се могу захтијевати у ту сврху.

Избор инвеститора

Члан 28

Инвеститори ће бити изабрани на основу података које изнесу у захтјеву који сачине сагласно члану 26 овог закона, а који је подложен провјери прије уступања.

Резултате поступка претквалификације одређује Комисија за вредновање коју оснива јединица за процјену пројеката. Чланови јединице за процјену пројеката не могу бити чланови ad hoc Комисије за вредновање.

Вредновање ће се извршити сходно правилима и формуларима које Савјет за приватизацију одобри у складу са овим законом.

Зависно од нове провјере података, ниједан инвеститор који је испунио постављене критеријуме неће, приликом избора, бити дисквалификован.

Критеријуми за избор су сљедећи:

- 1) трошкови и обим понуђеног финансирања;
- 2) спецификације учинка за понуђена постројења;
- 3) цијена која се наплаћује од корисника или купаца или потрошача;
- 4) остали приход који се ствара за јавну установу или купца постројења;
- 5) период амортизације постројења;
- 6) поред услова за постквалификацију, инвеститор треба да докаже да његова инвестиција расположивог капитала неће износити мање од 25% од уложеног капитала.

Извјештај ad hoc Комисије за вредновање

Члан 29

Извјештај Комисије за вредновање понуда потписаће сва лица које су била дио процеса вредновања понуда; извјештај ће садржати: увод у пројекат; копију уводног извјештаја; детаље о испитивању инвеститора и одбијању; списак претквалификационих инвеститора који су задовољили све критеријуме и који, на одређени период, имају право учешћа; копију документа о претквалификацији; и списак инвеститора који су условно претквалификовани, као и критеријуме које морају испунити у одређеном року.

Обавјештење претквалификованим инвеститорима

Члан 30

Инвеститор ће бити обавијештен у писаној форми о исходу своје претквалификације; инвеститори који нијесу изабрани у поступку претквалификације имају право да буду обавијештени о разлогу због којег су дисквалификовани, као и које критеријуме нијесу задовољили.

Провјера података

Члан 31

Провјера података које су инвеститори доставили за претквалификацију биће потврђена у вријеме уступања уговора; уговор се неће уступити инвеститору који више не испуњава један или више критеријума или који није способан или нема средства да успјешно испуни одредбе уговора; када се утврди да је било која значајнија информација неистинита на основу поднијетих доказа приликом верификација имаће за посљедицу дисквалификацију инвеститора или одбацивање његове понуде.

Тражење понуда од претквалификованих инвеститора

Члан 32

Све јединице за процјену пројеката користиће у поступку тражења понуда од претквалификованих инвеститора формуларе који се издају сходно правилима које одобри Савјет за приватизацију.

Неповратна накнада може се наплатити од инвеститора за документа везана за јавни позив; износ накнаде одредиће се искључиво на основу достављених трошкова набавке; износ накнаде неће бити толико висок да одврати квалификованог инвеститора.

Језик

Члан 33

Одговор инвеститора, као и било какав документ који поднесу биће написан на једном од језика који су одређени у позиву за надметање. Уколико се користи други језик, доставиће се и овјерени превод истог на један од званичних језика.

Захтјев за додатне податке

Члан 34

Уколико инвеститор затражи додатне податке о документима за претквалификацију или о документима везаним за јавни позив, такви подаци биће достављени свим инвеститорима којима су достављена документа, али се неће идентификовати инвеститор који је поднио такав захтјев; сви додатни подаци, исправке грешака или измјене њиховог садржаја биће одмах послати, и то на истовјетан начин у виду допуне, и достављени свима који су поднијели захтјев за оригинална документа.

Посјета локацији

Члан 35

Уколико се организује посјета локацији, биће вођен записник ради биљежења могућег захтјева за допунске податке и, без навођења подносиоца захтјева, записник ће се доставити у виду допуне свима који су поднијели захтјев за оригинална документа за претквалификацију или јавни позив.

Пуноправна допуна

Члан 36

Додатни подаци који се доставе у виду допуне, сходно чл. 34. и 35. овог закона, биће пуноправни за инвеститора и биће саопштени свим инвеститорима у року који се одреди према правилима, прије подношења претквалификације или понуда да би се инвеститорима омогућило да благовремено саставе претквалификацију или понуду.

Рок за претквалификацију и припрему понуда

Члан 37

Рок који се одреди инвеститорима да припреме документа за претквалификацију неће бити краћи од 45 радних дана, почев од дана објављивања огласа, а за припрему њихових понуда, рок неће бити краћи од 60 радних дана.

Пријем и отварање понуда

Члан 38

Рок за отварање докумената за претквалификацију или понуда биће исти као и рок за пријем или непосредно након рока за пријем, искључиво ради омогућавања довољног времена *ad hoc* Комисији за отварање да коверте безбједно пренесе до мјеста које је одређено за отварање; у документима за јавни позив биће наведени мјесто, датум и вријеме отварања; коверте које се приме након истека рока који је наведен за пријем, као и коверте које нијесу отворене и прочитане за вријеме трајања отварања неће се узимати у обзир; изузев у случају више силе, одлагање процедуре неће бити дозвољено.

Преиначавање или повлачење

Члан 39

Уколико инвеститор жели да преиначи своју претквалификацију или понуду, неће му бити дозвољено да повуче своју оригиналну запечаћену коверту, али биће му дозвољено да достави другу коверту која је на исти начин запечаћена, прописно насловљена и приложена оригиналној коверти и обиљежена "преиначено" или "повучено", у зависности од случаја.

Пријем докумената за претквалификацију или понуда

Члан 40

Претходно нумерисане признанице издају се за сваки коверат или пакет који садржи документа за претквалификацију или понуде, а који је предат лично, након што се провјери да је исти исправно запечаћен; један члан *ad hoc* Комисије за отварање биће одговоран за издавање признаница и чување свих понуда које се односе на поступак за јавни позив; име тог члана биће наведено у јавном позиву.

Електронска комуникација обавиће се у складу са законом и биће дозвољена искључиво када за то постоји овлашћење у документацији позива за надметање.

Чување докумената за претквалификацију или понуда

Члан 41

Осим ако се друкчије не захтијева по основу јавног позива, ad hoc Комисија за отварање користиће спремишта чија је величина и врста одговарајућа да безбједно и сигурно прими документа за претквалификацију или понуде, и који имају кошуљицу и вратанца која су под кључем и која се могу, из безбједносних разлога и ради очувања повјерљивости, контролисати на одговарајући начин коришћењем одређеног броја различитих кључева за која су задужени виши службеници.

Одбијање свих понуда

Члан 42

Одбијање свих понуда биће дозвољено само уколико не постоји ваљана конкуренција или уколико ниједна понуда није одговарајућа у смислу садржаја; недостатак конкуренције неће се одредити искључиво на основу броја инвеститора; када се све понуде одбију, јединица за процјену пројеката преиспитаће узрок који оправдава одбијање и размотриће могућност да се преиначе услови уговора, пројекта и спецификације, домашаја уговора, или њихову комбинацију, прије упућивања позива за достављање нових понуда; уколико је до одбијања свих понуда дошло због недостатка конкуренције, размотриће се могућност ширег оглашавања; уколико је одбијање резултат чињенице да већина или све понуде не одговарају у смислу садржаја, могу се уручити позиви за достављање нових понуда истим инвеститорима који су првобитно добили позив.

У случају одбијања свих понуда, обавјештење о свеукупном одбијању биће одмах уручено свим инвеститорима који су доставили понуде и у свим случајевима, прије истека рока важења; ниједна јавна установа неће тиме навући било какву одговорност нити преузети било какву обавезу да обавијести било ког инвеститора о основи за одбијање или поништење процеса.

За БОТ, у случају да понуда са најбољим садржајем која нуди најбољи пословни план превазилази процјену за тарифе које треба наплатити, јединица за процјену пројеката испитаће разлоге за те прекомјерне тарифе и размотриће могућност захтијевања нових понуда; према слободном избору и након добијања одобрења од Савјета за приватизацију, јединица за процјену пројеката може, умјесто да тражи нове понуде и без мијењања садржине јавног позива, да понуди инвеститору који је побиједио смањење обима и/или преусмјеравање ризика и одговорности што се може одразити у смањењу тарифа које се наплаћују.

Обезбјеђења

Члан 43

Ради разумне заштите од неодговорних понуда, може се захтијевати обезбјеђење понуде, које неће бити толико високо да одврати инвеститоре; обезбјеђење понуде биће у облику банковног чека или потврђеног чека, кредитног писма или банковне гаранције; обезбјеђење понуде важиће за период који се наведе у јавном позиву и тај период биће дужи од рока важења за понуде; обезбјеђење понуде биће пуштено неуспјешним инвеститорима одмах након што се утврди да њима неће бити уступљен уговор.

У јавном позиву може се захтијевати обезбјеђење у износу који је довољан да заштити интересе Републике у случају повреде уговора од стране инвеститора; ово обезбјеђење биће покривено гаранцијом за ваљано извршење посла или банковном гаранцијом и то у одговарајућој стандардној форми и у износу који је наведен у јавном позиву.

Виша сила

Члан 44

Услови уговора предвиђају да неизвршавање обавеза по основу уговора од стране уговорних страна неће се сматрати нечинидбом, уколико је такво неизвршавање посљедица више силе, како је описано у одредбама уговора.

Без завјера

Члан 45

Документа за претквалификацију и јавни позив садржаће и стандардни формулар који инвеститор потписује, чиме потврђује да је његова понуда припремљена независно и чиме прихвата да поштује сваку обавезу у складу са законима Републике, укључујући антикорупцију.

Прегледање понуда

Члан 46

Све понуде ће се прво прегледати да се утврди да ли: испуњавају минимум услова превиђених јавним позивом; су прописно потписани; су пропраћени важећим обезбјеђењем, уколико се то захтијева позивом за надметање; одговарају захтјевима из позива за надметање и да ли су генерално у реду. Неће се тражити, нудити, нити дозволити: измјене цијена, сагласно овом закону; измјене садржаја у понуди; или измјене да се понуда, чији садржај није одговарајући, измијени тако да садржај постане одговарајући.

Значајно одступање понуде имаће за посљедицу одбијање понуде, док ће се за мање одступање тражити разјашњење.

Значајним одступањем сматра се сљедеће:

1) у погледу клаузула у понуди: неправилна арбитража; неприхватљиво извођење радова од стране коопераната; неприхватљиви рокови, само у случајевима гдје је вријеме од значаја; неприхватљив механизам за усклађивање тарифа;

2) у погледу статуса инвеститора: чињеница да је он неподобан или да није предквалификован; чињеница да није био позван;

3) у погледу докумената о понуди: неприхватљиво или непостојеће обезбјеђење понуде, или непотписана понуда;

4) у погледу времена, датума и мјеста подношења: свака понуда која је примљена након датума и времена за подношење како је предвиђено јавним позивом; свака понуда која се поднесе на погрешном мјесту.

Уколико су у питању значајна одступања, понуде се неће даље разматрати и, уколико нијесу отворане, биће на тај начин враћене инвеститору; у свим случајевима одбијања биће послато писмо у којем се наводе разлози за одбијање, и инвеститору неће бити дозвољено да допуни своју понуду у циљу постизања сагласности.

Мањим одступањем сматра се сљедеће: коришћење шифри; разлика у стандардима; разлика у материјалима; алтернатива за пројекат; алтернатива за израду; измијењена уговорна казна; ограничена одговорност и осигурање; омашка у мање важним ставкама; аритметичке грешке; извођење радова од стране кооперанта које је нејасно и сумњиво; различити методи градње; разлика у крајњем року испоруке; разлика у плану испоруке; рок завршетка тамо гдје то није од значаја; непоштовање локалних техничких прописа; услови плаћања; било који други случај који има мали утицај на понуде у горе наведеним случајевима.

Уколико постоји сумња да ли одређени услов у понуди представља значајно или мање одступање, следећа правила ће се примјенити: уколико је утицај тарифа знатан, сматраће се значајним одступањем; а уколико је утицај тарифа незнатан, сматраће се мањим одступањем.

У случају мањих одступања писано разјашњење може се захтијевати од инвеститора и, уколико је то могуће, контрапонуда ради исправљања мањих одступања; уколико инвеститор не прихвати исправку мањег одступања по основу контрапонуде његова понуда биће одбијена. У фази вредновања понуда и упоређивања, сва мања одступања биће измјерена и финансијски изражена.

У случају одбијања понуде, инвеститору ће без одлагања бити уручено писано обавјештење.

Рок важења понуда и продужење рока важења

Члан 47

Када се утврђује трајање рока важења понуда, јединица за процјену пројеката обезбиједиће да је довољно да омогући инвеститорима да одговоре на јавни позив, да има времена за вредновање и упоређивање понуда и, завидно од случаја, да било који надлежни орган има времена да прегледа препоруку за додјелу уговора и да да одговарајуће одобрење тако да се уговор може уступити у оквиру тог временског периода.

Предузеће се све разумне мјере да се избјегне било која околност која намеће продужење првобитног рока важења понуда; јединица за процјену пројеката може да продужи рок важења понуда уколико је то оправдано изузетним околностима, тако што писано затражи продужење од свих инвеститора прије истека рока; уколико се да, продужење се одобрава за минималан период који је неопходан да се заврши вредновање понуда, придобију потребна одобрења и да се уступи уговор. Кад се тражи продужење рока важења понуда, инвеститорима неће бити дозвољено да мијењају понуђену цијену или услове понуде.

Инвеститори имају право да одбију да одобре такво продужење а да не буду лишени свог обезбјеђења понуде; инвеститори који су сагласни да се продужи рок важења њихових понуда морају да обезбиједу одговарајуће продужење рока важења обезбјеђења понуде.

Вредновање и поређење понуда

Члан 48

Сврха вредновања понуда је да се одреди најбољи пословни план који дозвољава поређење на онсову прорачуна трошкова; у зависности од евентуалне провјере способности инвеститора, понуда са најбољим пословним планом, али не и нужно са најнижим тарифама, биће изабрана за додјелу уговора.

За вредновање и поређење понуда за које је закључено да су ваљани у сврху вредновања и поређења, неће се користити ниједан други метод или критеријуми изузев оних који су утврђени јавним позивом; сви релевантни фактори, поред тарифа, који се разматрају у циљу вредновања понуде и начин на који ће ти фактори бити примјењени биће одређени јавним позивом.

Уколико су цијене у понуди изражене у двије или више валута, цијени свих понуда биће конвертоване у званичну валуту Републике, према курсу и датуму курса и извора који су наведени у јавном позиву.

Повјерљивост

Члан 49

Након отварања понуда, подаци који се односе на испитивање, разјашњавање и вредновање понуда и препоруке у вези уступања уговора неће се објавити инвеститорима, нити лицима којих се процес званично не тиче, док се награђени инвеститор не обавијести о уступању уговора.

Извјештај о вредновању

Члан 50

За свако вредновање и поређење понуда биће састављен извјештај на начин и у форми која је у складу са правилима, под условом да извјештај увијек потпишу сви који врше вредновање, као и надзорник који потврђује исправност извјештаја и усклађеност са овим законом.

Додјела уговора и ступање на снагу уговора

Члан 51

Под условом да се добију одобрења прописана овим законом, јавна установа која је одговорна за пројекат додијелиће уговор у оквиру рока важења понуда и то инвеститору који је испунио одговарајуће стандарде који се тичу способности и средстава, а за чију понуду је установљено да у смислу садржаја одговара јавном позиву и нуди најбољи пословни план.

Од инвеститора се неће тражити да, као услов за додјелу уговора, преузме одговорности које нијесу утврђене јавним позивом или да на други начин значајно допуни понуду која је изворно поднијета.

Потписнику уговора у име јавне установе стајаће на располагању све понуде, извјештаји о отварању и вредновању и исти ће их прегледати да утврди да ли су у складу са овим законом. Потписник ће потврдити важење понуде за коју се даје препорука за уговор, а одбиће да потпише уговор уколико добављач у његовој понуди није ваљан. Потписник има тренутни приступ сваком документу у оквиру јавног позива који се посредно или непосредно тиче уговора који се потписује.

Потписник је одговоран да утврди да је званично овлашћен да потпише такав уговор у име јавне установе.

Вредновања

Члан 52

Свако вредновање које се предузме у складу са овим законом извршиће *ad hoc* Комисија за вредновање понуда. Предсједник Комисије за вредновање понуда именује чланове комисије.

Ad hoc Комисија за вредновање понуда састоји се од надзорника и пет чланова који врше вредновање, а који нијесу били укључени у процедуру отварања понуда које се вреднују и који не могу бити чланови Јединице за процену пројеката.

Надзорник и сваки члан су државни службеници, који се бирају на основу потребне специјализоване стручности.

Надзорник и чланови не могу бити изборна лица.

Уколико надзорник то сматра неопходним, може да захтијева да му се доставе следећи прелиминарни подаци: прелиминарни извјештај о процјени понуда примљених од било ког стручњака из те области; и прелиминарни преглед понуда; уколико неопходна експертиза није доступна јавној установи која је одговорна за пројекат, таква експертиза може се тражити од друге јавне установе или од другог извора.

Чланови *ad hoc* Комисије за вредновање понуда наставиће да извршавају своје функције док се не поднесе извјештај о вредновању понуда.

Надзорник је искључиво одговоран за надзор и координацију процеса вредновања понуде али, у сваком случају, неће бити непосредно укључен у процес вредновања понуда нити у процес одбијања понуда.

Надзорник је одговоран да предузме сваку радњу која је неопходна да се обезбиди повјерљивост понуда, њихово вредновање и укупан процес до завршетка истог.

Чуваће се све понуде и сва документа која се односе на то, а која се заједно са извјештајем о вредновању понуда преносе надлежним органима.

Сваки члан који вреднује понуду даје своју појединачну процјену без противзаконитог утицаја; након тога, надзорник одређује просјек, у присуству чланова који врше вредновање, на основу добијених појединачних резултата.

Вредновање се завршава у року важења и то тако да остане довољно времена да се уступи уговор.

Свака препорука за додјелу уговора која је сачињена из тога, на основу било ког предузетог вредновања, сматра се коначном. Поступак вредновања не може се поновити, изузев уколико је јасно да исти није у складу са овим законом; након што се докаже неусклађеност, друго слично вредновање извршиће се од стране друге ad hoc Комисије за вредновање понуда; другој Комисији неће бити достављен први извјештај о вредновању понуда, који ће остати тајна до завршетка другог поступка вредновања и извјештаја о истом.

Joint Venture

Члан 53

Инвеститори са сједиштем у Републици биће подстакнути да учествују у сваком јавном надметању путем кога Република подстиче развој привреде; могу давати понуде или предлоге независно или у оквиру Joint Venture-a са другим инвеститорима са сједиштем у Републици или у иностранству, али такав заједнички подухват неће бити обавезан нити ће бити услов за учешће.

Подобност за учешће

Члан 54

Физичка лица, компаније и предузећа неће се сматрати подобним за учешће у поступку уступања уговора за концесије или БОТ уколико: су под стечајем; су обустављена плаћања на њихов рачун у складу са одлуком суда, осим пресуде којом се изриче стечај и која, у складу са њиховим националним законима, има за посљедицу потпуни или дјелимичан губитак права управљања и располагања имовином; је покренут судски поступак против њих који укључује налог за обуставу плаћања, а који може, у складу са њиховим националним законима, имати за посљедицу проглашење стечаја или другу ситуацију која има за посљедицу потпуни или дјелимичан губитак права управљања или располагања имовином; су били осуђени коначном пресудом за било које кривично дјело или прекршај који се односи на њихово професионално понашање, изузев након извршења казне изречене против њих; су окривљени за лажно представљање по питању података који се траже за учешће у позиву за достављање понуде; су извршили повреду другог уговора који је склопљен са јавном установом која представља уговорну страну у овом позиву, али само уколико суд коначно пресуди да је повреда уговора одговорност инвеститора; су проглашени кривим за подмићивање или потплаћивање сходно међународним споразумима или конвенцијама, или нијесу подобни за учешће по истој основи и доказу банке, установе или организације која обезбјеђује средства за општи развој, јавне инвестиције или реконструкцију и уколико су се бавили корупцијом или преваром приликом надметања за тај уговор.

У циљу квалификовања за учествовање по позиву за претквалификовање или за достављање понуде и након тога да буде уговорна страна, инвеститори учесници треба да доставе надлежним органима задовољавајући доказ да имају право учешћа у смислу овог закона, доказ да постоји усклађеност неопходних правних, техничких и финансијских захтјева, као и да су способни и да имају адекватна средства да ефикасно испуне услове уговора.

У ту сврху, свака понуда која се достави треба да садржи сљедеће податке:

1) документ, који није старији од 90 дана, који је састаљен у складу са националним правом и праксом инвеститора и којим се овјерава да инвеститор испуњава услове који су прописани овим чланом, и да се ниједна од околности наведених у овом члану не односи на њега;

2) копије изворних докумената која дефинишу правни статус, и која наводе мјесто регистрације и/или законско сједиште и, уколико се разликује, сједиште централе компаније, предузећа или ортаклука или, уколико се ради о заједничком подухвату, сваке стране у заједничком подухвату који конституише инвеститора учесника;

3) искуства и претходно постигнути резултат инвеститора (или сваке стране у заједничком подухвату) код уговора сличне садржине и протеклих пет година, као и детаље других уговора на располагању укључујући детаље стварног и ефективног учешћа у сваком таквом уговору;

4) уколико је релевантно, главну опрему која је предложена за коришћење у циљу испуњења уговора;

5) квалификације и искуство кључних кадрова који се предлажу за руковођење и извршавање уговора, на мјесту и ван мјеста извршења уговора;

6) податке који се тичу природе, услова и модалитета извођења радова од стране коопераната кад је предвиђено додјела кооперанту више од 10% елемената уговора;

7) извјештаје о књиговодственом и финансијском стању инвеститора (или сваке стране у заједничком подухвату), као што су рачуни добитка и губитка, књиговодствени биланси и извјештаји ревизора у протеклих пет година, финансијска пројекција за следеће двије године, и овлашћење инвеститора учесника (или овлашћеног представника заједничког подухвата) да тражи препоруке од банке инвеститора;

8) податке који се тичу било каквог текућег судског поступка или арбитраже или спора у који је инвеститор укључен. Подаци који се траже треба да буду ограничени на питања од непосредног значаја за додјелу или извршење уговора;

9) за компаније и предузећа са сједиштем у Републици, доказ да су претходна плаћања пореза, царинских дажбина или других обавеза према Влади или локалној самоуправи извршена или у поступку да буду извршена.

ПОГЛАВЉЕ V

ЛИЗИНГ

Лизинг јавних постројења

Члан 55

У складу са чл. 6, 11 па до Трећег поглавља овог закона, лизинг је дозвољен за постојећа јавна постројења које треба или не треба санирати, или за нова јавна постројења, или за постојеће приватно постројење које ће се користити за јавне намјене.

Постојећа јавна постројења

Члан 56

У складу са чланом 55 овог закона, уколико јавна установа даје предност лизингу у односу на посједовање јавног постројења, та јавна установа треба да:

1) утврди тржишну вриједност постројења, користећи услуге независне агенције за процјену вриједности која ће се одабрати у складу са законом;

2) разјасни права власништва;

3) захтијева овлашћење, у складу са законом, за отуђење путем јавне понуде постојећих јавних постројења, с тим да отуђење прати понуда од стране продавца за давање под лизинг за одређени период јавних постројења која су у понуди;

4) тражи овлашћење, у складу са законом, да ступи у такав споразум и сходно томе стекне годишњу дотацију ради подмиривања обавеза која из тога проистекну;

5) припреми детаљне цртеже и предлоге буџета који представљају дио документације за јавни позив, уколико је потребно санирање које има за посљедицу неопходну инвестицију прије лизинга.

Нова јавна постројења

Члан 57

У складу са чланом 55 овог закона, уколико јавна установа даје предност лизингу у односу на изградњу јавног постројења, та јавна установа треба, прије било каквог јавног позива, а у складу са законом, да:

1) претходно добије одобрење за пројекат од стране Преинвестиционе комисије Дирекције за јавне радове; уколико је потребно, разјасни права власништва над земљиштем гдје је неопходно ново постројење;

2) тражи овлашћење, у складу са законом, да ступи у такав споразум и сходно томе стекне годишњу дотацију ради подмиривања обавеза која из тога простекну.

Коришћење постојећег приватног постројења за јавне намјене

Члан 58

У складу са чланом 55 овог закона, уколико јавна установа даје предност лизингу приватног постројења за јавне намјене, јавна установа треба прије јавног позива, а у складу са законом, да:

1) наведе у документима за јавни позив стандарде за јавна постројења које је одобрила Прединвестициона комисија - Дирекција за јавне радове;

2) тражи овлашћење, у складу са законом, да ступи у такав споразум и сходно томе стекне годишњу дотацију ради подмиривања обавеза које из тога проистекну.

Трошкови осигурања

Члан 59

Све трошкове осигурања, по сваком споразуму о лизингу, сноси приватни инвеститор или приватни оператор; копија уговора о осигурању представља дио уговора о лизингу, а доказ о уплати за обнављање уговора условљено је тиме да уговор буде увијек на снази.

Трошкови одржавања

Члан 60

Трошкови одржавања постројења, по сваком споразуму о лизингу, изузев дневно одржавање унутрашњости, представљају обавезу приватног инвеститора или оператора.

Максимално платива накнада за лизинг

Члан 61

Повећање плативе накнаде за обављање, према било ком споразуму о лизингу, неће бити веће од годишње инфлације по индексима инфлације које објави званични завод за статистику; назив тог завода навешће се у документима за јавни позив и надаље ће представљати дио уговора о лизингу.

Субвенција и одговорност за случај

Члан 62

Одредбама овог поглавља закона, инвеститору или оператору из приватног сектора није дозвољено да стекне било какве погодности, непосредне или посредне, од било какве субвенције, или на други начин стечене коришћењем јавних средстава за реконструкцију или санацију, или да на други начин захтијева гаранције, изузев уобичајених гаранција према нормалном уговору о лизингу у приватном сектору; изузев у случају грубог нехата, или на основу судске одлуке, свакаљ одредба пуноважног споразума о лизингу према којој се јавној установи намеће одговорност за случај сматраће се ништавном и неважећом.

Набавка од стране приватног сектора

Члан 63

У циљу отклањања сумње, улагање од стране инвеститора или оператора из приватног сектора према овом поглављу закона, активности које врши у односу на набавке предузимају се у складу са најбољим и прихваћеним праксама набавке у приватном сектору.

ПОГЛАВЉЕ VI

УГОВОР О МЕНАЏМЕНТУ

Консултанти или консалтинг агенције

Члан 64

У складу са чл. 7, 12, 13 па до Трећег поглавља овог закона може се склопити уговор о менаџменту којим приватни консултанти или приватне консалтинг агенције пружају менаџмент, правне, финансијске, техничке или услуге надзора.

Референтни услови

Члан 65

У складу са чланом 64 овог закона, уговори о менаџменту који се користе сходно овом закону за припремне радње или контролу активности за приватизацију привреде, свака јавна установа, поред свих услова сагласно Закону о јавним набавкама, користиће стандардне формуларе у погледу референтних услова које одобри Савјет за приватизацију, и то:

1) економске консултанте;

2) стручњаке за формулисање политике у одговарајућој области;

3) правне заступнике;

- 4) техничке (грађевинске) консултанте;
- 5) финансијске савјетнике;
- 6) стручњаке за набавке;
- 7) стручњаке за менаџмент, надзор;
- 8) стручњаке за управљање компанијама;
- 9) стручњаке за заштиту животне средине;
- 10) савјетника за приватизацију, кога Савјет за приватизацију може да одреди.

Надзор консултаната према уговору о менаџменту

Члан 66

Свака јавна установа која склопи уговор о менаџменту, у складу са овим законом, којим се услуге везују за поступак приватизације именоване трочлану Комисију за надзор, сагласно чл. 67 и 68 овог закона.

Сагласност

Члан 67

На избор чланова Комисије за надзор сагласност даје:

- 1) Влада, уколико су у питању министарства, одјељења или секретаријати;
- 2) одговарајућа скупштина општине, уколико је у питању локална самоуправа;
- 3) матично министарство, за компаније или предузећа у државној својини.

Чланство и овлашћења

Члан 68

Чланови Комисије за надзор не могу бити изборна лица и морају бити државни службеници одговарајуће стручности за доношење одлука већином гласова, у корист јавне установе, у циљу обезбјеђења благовременог и задовољавајућег вршења услуга или у складу са референтним условима и закљученим уговором.

Извјештаји консултаната

Члан 69

У складу са одредбама овог поглавља закона, сваки извјештај консултаната по уговору о менаџменту саставља се у форми коју одобри Комисија за надзор, а копије истог стављају се на располагање Савјету за приватизацију.

ПОГЛАВЉЕ VII

КОНЦЕСИЈЕ

Накнада за коришћење

Члан 70

За учешће у припреми понуда, захтјев за учешће у јавном позиву, поред елемената утврђених овим законом, подноси се заједно са:

- 1) појединостима које се односе на трајање услова коришћења и модалитета накнаде коришћења за употребу природних ресурса добара у општој употреби;
- 2) условима за предају приликом обуставе коришћења;
- 3) оцјеном кредитне способности инвеститора или оператора;
- 4) појединостима о другим условима који се односе на права и обавезе уговорних страна.

Посебни услови

Члан 71

Под условом издавања лиценце, концесија се може додијелити под условом да коришћењем природних ресурса или добара у општој употреби или вршењем одређене радње обезбјеђује:

- 1) одржавање техничког и технолошког јединства система;
- 2) ефикасно функционисање и рационално управљање;
- 3) заштита животне средине.

Понуђени уговор

Члан 72

Уговор о концесији треба да садржи нарочито:

- 1) уговорне стране;
- 2) предмет концесије;

- 3) трајање припремних радњи;
- 4) трајање концесије;
- 5) начин и рокове за обезбјеђивање средстава за финансирање;
- 6) услове коришћења;
- 7) накнаду за коришћење;
- 8) права и обавезе која се тичу примјене мјера за општу безбједност и заштиту животне средине;
- 9) услове за раскид уговора;
- 10) рјешавање спорова;
- 11) друга питања око којих се уговорне стране могу договорити.

Пренос

Члан 73

Концесија се, у складу са чланом 74 овог закона, може пренијети на друго страно или домаће лице, дјелимично или у цјелини, уз сагласност надлежног органа.

Важност уговора

Члан 74

Сваки уговор о преносу концесије у смислу члана 73 овог закона, који се закључи без пристанка имаоца концесије и објављивања у "Службеном листу РСЦГ" и без јавне расправе и без испуњења услова за додјелу према овом закону, сматраће се ништавним и неважећим.

Услови за додјелу концесије

Члан 75

Концесија се може одобрити да би се омогућила:

- 1) рационална експлоатација природних ресурса или добара у општој употреби;
- 2) технички и технолошки напредак пословне активности која представља предмет концесије;
- 3) техничко и технолошко јединство система у области инфраструктуре;
- 4) ефикасно функционисање и рационална контрола таквих система;
- 5) заштита и унапређење животне средине у складу са прописима.

Природни ресурси и добра у општој употреби, као и грађевинска опрема и инсталације које експлоатишу јавна предузећа које је основала држава или орган локалне самоуправе могу се предати другом лицу под условом да та јавна предузећа нијесу у могућности да обезбиједу рационалну експлоатацију или несметано функционисање у складу са прописима који уређују пословање таквих предузећа.

Предмет

Члан 76

Предмет концесије може бити:

- 1) истраживање или експлоатација, или и једно и друго, природних ресурса или сировина у циљу стварања радних мјеста и ради стварања прихода инвеститору / оператору, као и Влади, или локалној самоуправи, у зависности од случаја;
- 2) изградња, одржавање и експлоатација постројења за истраживање или ископавање природних ресурса или сировина;
- 3) изградња постројења, преправљање, модернизација или санација постојећих постројења, ради експлоатације вода које имају природна љековита својства и других сличних ствари а ради њихове експлоатације;
- 4) изградња, одржавање, експлоатација постројења, или санација постојећих постројења, на природним локацијама, стаништима дивљих животиња или у националним парковима са циљем да се привуче већи број туриста;
- 5) било која друга сировина или природни ресурс Републике, гдје побољшана експлоатација од стране инвеститора или оператора из приватног сектора има за посљедицу могућност да се стварају приходи за Владу или за локалну самоуправу, гдје постоји јасна могућност за финансијско, друштвено, еколошко или економско побољшање.

Препорука за додјелу уговора о концесији

Члан 77

Препорука за додјелу концесије подноси се Влади преко регулаторног тијела (у даљем тексту: органа за регулативу), основног у складу са овим законом, и садржи:

- 1) предмет концесије;
- 2) обим инвестиције;

- 3) трајање препоручене концесије;
- 4) основне услове за коришћење концесије;
- 5) намјену средстава накнаде за експлоатацију предмета концесије;
- 6) информације о заинтересованим уговорним странама;
- 7) друге податке које Влада може да тражи.

Прије подношења препоруке Влади, орган за регулативу треба да обезбиједи да су инпути већ добијени од друге јавне установе одакле се може очекивати побољшање концесије.

Орган за регулативу обавјештава инвеститора или оператора о ставу који је Влада заузела по питању достављене препоруке.

Одлука о додјели концесије

Члан 78

На основу препоруке о додјели концесије, Влада доноси одлуку о додјели концесије.

Одлука о додјели концесије садржи нарочито:

- 1) разлоге због којих треба дати концесију;
- 2) уколико случај то захтијева, уз инвестиције и учешћа приватног сектора, неопходна новчана и друга средства и временске рокове за њихово прикупљање, а која су ту сврху потребна;
- 3) очекиване приходе и издатке везане за концесију за све вријеме трајања концесије;
- 4) технолошки капацитет страна за коришћење концесије, као и ризике;
- 5) податке о ефекту на укупну инфраструктуру и друге привредне области, као и на јединство техничких и технолошких система, њихово ефикасно функционисање и контролу у смислу да касније буду рационални;
- 6) трајање концесије;
- 7) начин плаћања и издавања гаранција или другог облика јемства за извршење обавеза, као и износ за то;
- 8) студије о утицају на животну средину које су урађене и обавезе које из њих проистичу;
- 9) процјене о запошљавању, броју запослених и потребне квалификације;
- 10) сваки однос у вези имовине, било покретне или непокретне;
- 11) дозволе, лиценце, регистрације или друге услове који су потребни у складу са законом, а које треба прибавити прије добијања одобрења за пословање.

Доношење уредбе о концесији

Члан 79

Влада својим прописом ближе уређује начин и услове за додјелу концесије.

Уговор о концесији

Члан 80

Сваки уговор о концесији треба да је:

- 1) у писаном облику;
- 2) склопљен у складу са условима који су утврђени уредбом о концесији;
- 3) у складу са овим законом.

Садржај уговора

Члан 81

Уколико је одобрен према уредби о концесијама, уговор о концесији склапа јавна установа која је надлежна за концесију, који треба да буде одобрен од стране органа за регулативу и треба да садржи одредбе које се односе, али нијесу ограничене, на следеће:

- 1) назив уговорних страна;
- 2) предмет концесије;
- 3) трајање припремних радњи и трајање концесије;
- 4) услове под којима се трајање концесије може продужити или модификовати;
- 5) модалитет одређивања временског рока за прикупљање новчаних средстава;
- 6) распоред инвестиција;
- 7) износ и модалитет гаранција за извршење активности;
- 8) у зависности од случаја, стандарди за производе или услуге као и критеријуми за одређивање цијена, стопа или тарифа које плаћају крајњи корисници;
- 9) накнаду плаћену за лиценцу за концесију и услове плаћања;
- 10) права и обавезе у погледу примјене и посљедице које могу проистећи;
- 11) начин рјешавања спорова;
- 12) важећи закон;

- 13) вријеме и начин на који се врши пренос грађевинске инсталације или објекта и стање у којем треба да буде у складу са важећим законом;
- 14) начини међусобног извјештавања;
- 15) начине на који орган за регулативу врши надзор;
- 16) права и обавезе уговорних страна;
- 17) одређивање ризика и одговорности која проистичу из уговора;
- 18) друга питања око којих се уговорне стране договоре или су на други начин утврђене уредбом о концесији.

Регистрација

Члан 82

Сваки уговор о концесији који је склопљен са страним лицем треба да се пријави и региструје на начин који је предвиђен Законом о страним улагањима.

Обавеза плаћања

Члан 83

Накнада за одобрену концесију (у даљем тексту: накнада за концесију) платива је у складу са уредбом о концесији, уговором о концесији, лиценцом коју је издао орган за регулативу и било којом одлуком коју орган за регулативу донесе након јавне расправе, и то овим редослиједом, а у складу са овим законом.

Критеријуми за одређивање накнаде за концесију

Члан 84

Накнада за концесију утврђује се тако што се узима у обзир, али не ограничавајући се на:

- 1) врсту, категорију или квалитет природног ресурса или сировине;
- 2) тржишну цијену природног ресурса или сировине;
- 3) опште тржишне услове и кретања;
- 4) трајање концесије;
- 5) уговорене ризике;
- 6) покривеност инвестиционих трошкова;
- 7) очекивани профит;
- 8) било коју другу оставку која регулише склопљени уговор.

Расподјела накнаде за концесију

Члан 85

Приходи од накнаде за концесију су приходи Републике, изузев прихода који су овим законом намијењени јавним установама.

Услови и начин спровођења концесионих активности

Члан 86

Сваки концесионар изградиће, одржаваће и експлоатисаће постројења и спроводиће концесионе активности и експлоатисаће природне ресурсе или сировине у складу са:

- 1) прописима који регулишу регионално и урбано планирање;
- 2) условима утврђеним у уговору о концесији;
- 3) сталним прописима о заштити животне средине;
- 4) уредбом о концесији;
- 5) у складу са домаћим законодавством.

Додјела концесије

Члан 87

Концесионар не смије да уступи концесију другој страни и свака таква додјела сматра се ништавном и неважећом.

Пораст вриједности предмета концесије

Члан 88

Осим ако друкчије није утврђено уредбом о концесији, сваки пораст вриједности постројења било које врсте, а које је у државној својини и које се експлоатише као предмет концесије или које доприноси експлоатацији која је проистекла из вршења концесионих активности, представља својину Републике или јавне установе, у зависности од случаја.

Открића

Члан 89

Свако неочекивана открића на локацији, а које има историјску, културну, природну вриједност или други интерес или је од значајне вриједности, сматра се државним добром; и по открићу концесионар је обавезан да обавијести орган за регулативу и да слиједи инструкције за руковање тим открићима.

Заштита права концесионара

Члан 90

Поред права, апсолутних и допунских, сваком концесионару се гарантују права утврђена:

- 1) уговором о концесији;
- 2) уредбом о концесији;
- 3) споразумом о ко-финансирању, уколико је примјењиво.

Уколико републичким законима нијесу предвиђене посебне одредбе које се односе на посебна права концесионара, примјењују се одредбе међународних споразума или најбоља међународна пракса.

У случају измјене закона или прописа Републике на основу којих је склопљен уговор о концесији, закон или прописи који су били на снази на дан склапања уговора ће се примјењивати, или ће се примјенити закон или прописи који су најповољнији за концесионара.

Уколико уговор о концесији сходно овом закону прописује да је неопходна инвестиција за истраживање прије експлоатације, тај уговор о концесији прописује и експлоатацију резултата истраживања.

Уговорна права сваког концесионог предузећа укључују сљедеће:

- 1) извршење свих операција које се тичу отварања, развоја и експлоатације, а ради изградње постројења неопходних за експлоатацију сировина или природних ресурса;
- 2) експлоатацију свих минералних сировина или природних ресурса наведених у уговору о концесији;
- 3) коришћење других природних ресурса и услова у складу са уговором о концесији и важећим законом;
- 4) продају минералних сировина или природних ресурса који се производе у оквиру експлоатације концесије, и то на домаћим и светским тржиштима у складу са законом.

Остала права и обавезе

Члан 91

Уколико је потребно да се експроприше и/или изгради зграда или уреди земљиште, а у вези са давањем концесије, трошкове такве експропријације и/или изградње зграде или уређивања земљишта сноси концесионар, а трошкови ће бити предвиђени уговором о концесији, као и услови плаћања тих трошкова.

У случају из става 1 овог члана, утврђивање јавног интереса и експропријација врши се у складу са законом.

Уколико јавна установа или орган за регулативу изда, у складу са прописима о експропријацији, било какав правни документ којим се одређени концесионар лишава или му се ограничава право коришћења у смислу изградње постројења које, непосредно или посредно, представља предмет концесије, исти има право на накнаду која неће бити мања од тржишне вриједности коју одреди независни финансијски савјетник, а коју јавна установа има да плати.

Формирање, организација и функционисање

Члан 92

У циљу спровођења концесионе активности, концесионар је обавезан да оснује предузеће у року од 60 дана од дана склапања уговора о концесији са сједиштем у Републици, осим ако концесионар већ има предузеће које је основано и регистровано за послове сличне природе. Предузеће ће бити организовано и функционисање у складу са прописима Републике.

Измјене

Члан 93

Сједиште или статус концесионог предузећа може се измијенити искључиво по добијању одобрења од стране органа за регулативу који издаје лиценце за концесије.

Престанак концесионе активности

Члан 94

У случају престанка концесионог предузећа, приватна средства, покретна или непокретна имовина за концесију биће понуђена јавној установи по правичној тржишној вриједности коју утврди финансијски савјетник. Уколико након 60 дана од дана понуде јавна установа не изврши куповину, концесионо предузеће има право да приватна средства ликвидира или их на други начин разријеши у складу са законом.

Истицање концесије

Члан 95

Концесиони ортаклук се може раскинути, сходно условима и одредбама уговора о концесији и уредбе, у сљедећим случајевима:

- 1) истицања уговора о концесији;
- 2) откупа концесије;
- 3) одузимања концесије;
- 4) из било ког другог разлога који је наведен у уговору о концесији;
- 5) споразумно.

Одлука о условима и начину закупљивања налазишта минералних сировина

Члан 96

Налазишта, у смислу овог закона, класификују се на сљедећи начин:

- 1) налазишта чија је експлоатација била у току на дан ступања на снагу уговора о концесији;
- 2) налазишта која постоје у оквиру експлоатације која је била у току на дан ступања на снагу ове одлуке али нијесу подложна експлоатацији;
- 3) истражена налазишта у експлоатационим пољима која се више не експлоатишу;
- 4) налазишта која нијесу геолошки истражена а која су, по мишљењу министарства надлежног за рударство, прикладна за истраживање и експлоатацију на основу уговора о концесији.

Предмет уговора о концесији може бити давање права на експлоатацију рудника у којима је обустављена експлоатација рударског отпада.

Министарство надлежно за рударство представиће заинтересованим правним лицима и органу за регулативу појединости везане за налазишта.

Одлука о локацијама може бити предмет јавних расправа у складу са овим законом, уколико је то од јавног интереса или уколико орган за регулативу то покрене.

Сирова нафта или гас, под земљом или морем

Члан 97

У случају истраживања, ради експлоатације сирове нафте и гаса на копненим локацијама или локацијама испод морског дна, а унутар територије Републике, размотриће се посебан карактер ових врста операција, континуитет операција, као и посебни услови који су неопходни да би се обезбиједила инвестиција, домаћа или страна.

Налазишта која се експлоатишу

Члан 98

У случају налазишта чија је експлоатација у току или налазишта која постоје у експлоатационим пољима рударских предузећа, али чија експлоатација није у току на дан ступања на снагу овог закона, министарство надлежно за рударство има право да понуди минералну сировину у циљу добијања понуде за концесију у складу са овим законом.

Геолошко истраживање

Члан 99

Министарство надлежно за рударство може да распише конкурс за додјелу концесија у складу са овим законом за истражена налазишта која се налазе изван постојећих експлоатационих поља и за налазишта која нијесу била предмет детаљних геолошких истраживања, а која по мишљењу министарства надлежног за рударство могу бити погодна за истраживање, експлоатацију на основу уговора о концесији.

Одобрење за локацију налазишта

Члан 100

Поред услова утврђених овим законом, потребно је прибавити одобрење за локацију налазишта од министарства надлежног за рударство прије тражења понуда, а захтјев за

одобрење треба да садржи техничке и финансијске податке о налазишту који представља предмет концесије која се нуди.

Технички услови за налазишта

Члан 101

Сваки технички извјештај о налазишту, који представља предмет концесије, треба да садржи сљедеће:

- 1) назнаку о минералним сировинама које су у питању;
- 2) назив локације;
- 3) назнаку о налазишту заједно са планом одговарајућег експлоатационог поља у размјери 1:10.000 ограничено контролним тачкама;
- 4) детаље о координатама и површини, детаље о својинском односу, о инфраструктури у околини и било којим објектима који се налазе у експлоатационом пољу;
- 5) доказ о основном и детаљном геолошком пољу;
- 6) доказ о основном и детаљном геолошком истраживању;
- 7) детаље о процјени квалитета и количине минералних сировина;
- 8) исплативост експлоатације;
- 9) трајање планираног истраживања, експлоатације;
- 10) очекивану накнаду коју плаћа приватни инвеститор или оператор;
- 11) друге услове које јавна установа треба да испуни да би учествовала у изградњи инфраструктуре и куповини опреме.

Министарство надлежно за рударство припрема извјештај о налазишту које представља предмет концесије. Исти услови извјештавања примјењују се уколико је концесија понуђена за истраживање или експлоатацију, али ће бити заснована на прелиминарним налазима који су доступни прије истраживања.

Техничка комисија

Члан 102

Министарство надлежно за рударство образује посебну техничку комисију која је надлежна за испитивање техничких података које подносе инвеститори учесници, и да припреми извјештај о техничкој оцјени који ће стајати на располагању свим члановима Комисија за вредновање понуда прије него што почну поступак прегледања, вредновања и поређења понуда у складу са овим законом.

Технички и финансијски извјештаји

Члан 103

Поред услова утврђених овим законом и уговором о концесији, свако концесионо предузеће обавезно је да до 15. марта сваке године састави извјештај о стању техничких и финансијских резултата концесије.

ПОГЛАВЉЕ VIII

ИЗГРАДЊА-ФУНКЦИОНИСАЊЕ-ТРАНСФЕР

(БОТ) АРАНЖМАНИ

Изградња-функционисање-трансфер, БОТ

Члан 104

Сваком физичком или правном, страном или домаћем лицу може бити дозвољено да врши изградњу-функционисање и трансфер (БОТ) одређеног постројења, инсталације или објекта или инфра-структуре како је одређено повластицом коју прописује орган за регулативу који се оснива у складу са овим законом.

Врсте дозвољених аранжмана за БОТ

Члан 105

Овим законом се дозвољава уговорни аранжман за изградњу, функционисање и трансфер (БОТ), према повластици коју одобри орган за регулативу, на основу којег приватни инвеститор и/или оператор гради и користи јавну услугу и, након одређеног периода, преноси власништво исте на јавну установу; БОТ аранжмани укључују изградњу, закуп и трансфер (БЛТ), изградњу, трансфер и функционисање (БТО), развој, функционисање и трансфер (ДОТ), санирање, функционисање и трансфер (ПОТ); тарифе које клијенти плаћају регулишу се уговором који се

склопи, а подлијежу одлуци о тарифама и квалитету услуга које се пружају коју орган за регулативу доноси након јавних расправа.

БОТ систем

Члан 106

У смислу овог закона, БОТ аранжмани означавају закупљивање за изградњу зграде, објекта или постројења на основу БОТ система (изградња-функционисање-трансфер), а према споразуму о изградњи и финансирању комплетног грађевинског објекта или постројења, његовог функционисања и преноса јавној установи Републике у оквиру уговореног рока.

Врсте пројеката са правом учешћа

Члан 107

Изградњу, санацију, побољшање, усавршавање, проширење, модернизацију, функционисање, финансирање и одржавање сљедећих врста пројеката које уобичајено финансира и којима управља јавни сектор може, сходно овом закону, да финансира, изгради и њима да управља приватни сектор, и то у цјелини или дјелимично, што укључује и друге инфраструктурне и развојне пројекте који могу бити одобрени у складу са овим законом.

Дозвољавају се сљедеће инфраструктуре или пројекти или сродна постројења:

- 1) главни путеви, укључујући аутопутеве, путеве, мостове, надвожњаке, подвожњаке, тунеле;
- 2) жељезнице или пројекти које се базирају на жељезници са условима за привредни развој;
- 3) масовни транзит без коришћења жељезнице;
- 4) лучна инфраструктура, као што су молови, кејови, пристаништа, услуге складиштења, манипулисања и трајекта;
- 5) производња и пренос енергије;
- 6) телекомуникације;
- 7) информатика;
- 8) водоснабдијевање, канализација и одвод;
- 9) образовна и здравствена инфраструктура;
- 10) туристички објекти и локације;
- 11) државни објекти или објекти локалне самоуправе;
- 12) социјални стамбени пројекти;
- 13) јавне пијаце;
- 14) складишта и пост-жетва;
- 15) руковођење еколошким и чврстим отпадом, укључујући опрему за сакупљање отпада, постројења за прераду отпада у ђубриво, рециклажу и пећи за спаљивање отпада.

Трансфер

Члан 108

По истицању рока за повластицу и по повраћају инвестиције, пројектна компанија, у складу са условима и одредбама БОТ уговора, врши трансфер свих постројења у оквиру БОТ пројекта јавној установи, с тим да та постројења треба да буду у добром стању и неоптерећена.

Уплате корисника

Члан 109

Пројектна компанија је обавезна да у року који је утврђен БОТ уговором или у року који је довољно продужен да се омогући повраћај инвестиције функционише законито и независно и да поврати и стекне приход од инвестиције путем уплата од стране корисника постројења.

Минимални капитал инвеститора

Члан 110

Регистровани капитал инвеститора не смије износити мање од 25% укупне инвестиције.

Пројектна компанија ужива право својине и управљања тим постројењима у току периода трајања повластице, како је утврђено БОТ уговором.

Испитивање и претходно одобрење пројеката

Члан 111

Под условима из члана 4 овог закона, прије него што се покрене поступак за достављање понуда, јавна установа подноси извјештај о студији о економској оправданости БОТ пројекта Савјету за приватизацију, који га разматра и одобрава.

Припрема докумената

Члан 112

У складу са чланом 111 овог закона, по добијању одобрења за БОТ пројекат, јавна установа која је овлашћена да изда такав БОТ пројекат припрема претквалификациона документа и документа за понуду и иста подноси Савјету за приватизацију, који их разматра и одобрава.

Претквалификација инвеститора

Члан 113

Прије него што се покрене поступак за достављање понуда врши се претквалификација инвеститора, домаћих и страних, или у оквиру joint venture-а, у циљу позивања инвеститора који имају намјеру да поднесу понуду. За потребе претквалификације, инвеститор који има намјеру да достави понуду треба, поред услова утврђених овим законом, да достави најмање сљедећа документа:

- 1) правно мишљење о текућим пословима;
- 2) потврду о искуству и испуњењу уговора сличне природе и сложености;
- 3) способност да организује и руководи БОТ пројектом;
- 4) оцјену финансијског и кредитног статуса и доказ о расположивим средствима за пројекат.

Понуде за БОТ

Члан 114

Поред услова утврђених овим законом, у погледу позива за надметање, документа за понуде треба да садрже сљедеће:

- 1) извјештај о студији о економској оправданости БОТ пројекта;
- 2) предлог распореда изградње пројекта;
- 3) предлог стандарда фактурисања и формула за поравнање.

Извјештај о студији о економској оправданости

Члан 115

На основу члана 111 овог закона извјештај о студији о економској оправданости пројекта треба да садржи сљедеће:

- 1) приказ пројекта и циљ;
- 2) процјену утицаја који ће пројекат имати на окружење;
- 3) тржишну потражњу пројекта, као и трошкове и издатке истог;
- 4) опис технике пројекта и техничког индекса, укључујући технологију која се усваја;
- 5) опис пројектне компаније, укључујући техничке, грађевинске и оперативне планове;
- 6) финансијску анализу, укључујући укупну инвестицију, цијену радне снаге и материјала, шеме и трошкове финансирања, кретање готовинског капитала, интерну стопу приноса, претпостављени девизни курс и каматну стопу, анализу ризика и осјетљивости;
- 7) друге ставке које су укључене у извјештај о студији о економској оправданости.

Прегледање прије уступања уговора

Члан 116

БОТ споразум се склапа у складу са овим законом; јавна установа подноси резултат вредновања понуда и БОТ споразум, заједно са приложеним извјештајем о студији о економској оправданости пројекта подносиоца понуде, Савјету за приватизацију који их прегледа и одобрава; након добијања одобрења од стране Савјета за приватизацију, и та документа и препорука Савјета за приватизацију стављају се на располагање Влади, а ради добијања коначног одобрења прије уступања уговора.

Споразум по БОТ уговору

Члан 117

БОТ споразум треба да буде у складу са важећим законима и другим прописима, као и да садржи најмање сљедеће:

- 1) имена, мјеста пребивалишта и представнике правних лица релевантних споразумних страна БОТ споразума;
- 2) садржај, услове и одредбе БОТ;
- 3) трајање БОТ и услове за повраћај инвестиције од стране инвеститора;
- 4) идејни пројекат, стандарде изградње, функционисања и одржавања;
- 5) распоред и продужење важења пројекта и исход расхода;
- 6) цијену изградње пројекта и план фактурисања;
- 7) критеријуме и процедуру за пренос пројекта Влади након истицања рока за БОТ;

- 8) права и обавезе државних органа;
- 9) права и обавезе БОТ пројектне компаније;
- 10) подјелу ризика према категорији ризика;
- 11) пренос права и обавеза пројектне компаније.

Оснивање БОТ пројектне компаније

Члан 118

Инвеститор коме је додијељен уговор оснива БОТ пројектну компанију у складу са одговарајућим законима и прописима Републике.

Регистрација повластице

Члан 119

Јавна установа врши регистрацију повластице код органа за регулативу за све споразуме о БОТ пројектима који су склопљени у складу са одредбама овог закона. Да би се БОТ споразум регистровао, орган за регулативу издаје повластицу; инвеститор коме је издата повластица заштићен је законима и прописима Републике.

Потражња тржишта

Члан 120

Изузев у случају када постојећи БОТ пројекат није у могућности да задовољи потражњу тржишта, државни органи неће одобравати нове конкурентне пројекте.

Надзор, испитивање и ревизија

Члан 121

Орган за регулативу има право да врши надзор, испитивање и ревизију пословних активности БОТ пројектне компаније.

Гаранције

Члан 122

Изузев када постоји шема ко-финансирања од стране јавног и приватног сектора, државни орган или јавна установа има право да обезбиједи било који облик гаранције која се тиче стопе приноса за пројектну инвестицију. Споразуми по БОТ уговорима заснивају се на идентификованим приносима који су довољни да исплате инвестицију, а уколико су такви приноси недовољни на дан истека уговора, дозволиће се продужење до потпуног повраћаја инвестиције коју је дао приватни инвеститор.

Царине и порези

Члан 123

БОТ пројектна компанија дужна је да плаћа царине и порезе, у складу са законом.

Обука, технологија и подаци

Члан 124

Пројектна компанија одговорна је за обуку кадрова од којих се захтијева да преузму на себе одговорност за функционисање и одржавање пројекта након преноса пројекта. По истекању рока за БОТ споразум, пројектна компанија безусловно врши пренос технологије и података о функционисању и одржавању пројекта државним органима без накнаде.

Измјене у политици

Члан 125

БОТ пројектна компанија одговорна је за комерцијалне ризике као што су финансирање, изградња, функционисање и одржавање пројекта путем метода као што су усклађивање стандард фактурисања и продужење БОТ рока, које одобри орган за регулативу; јавна установа одговорна је за ризике БОТ пројекта који су директно изазвани материјалним утицајем који је посљедица измјена у политици.

Важећи закон и рјешавање спорова за БОТ

Члан 126

Извршење, спровођење и тумачење БОТ споразума, као и рјешавање спорова, вршиће се у складу са законима Републике; за питања која још нијесу регулисана законима Републике, преобладаће најбоља међународна пракса, као што су праксе по међународним конвенцијама или најновијим прописима Европске Уније.

Судски поступак за БОТ

Члан 127

Сваки спор који настане у току спровођења БОТ споразума или који је у вези са овим споразумом рјешаваће се договором између споразумних страна у присуству органа за регулативу. Уколико се спор не ријеши договором или након 30 дана, такав спор се подноси суду Републике и примјењују се најновија арбитражна правила Комисије Уједињених нација за међународно трговинско право (UNCITRAL), која се могу допунити Допунским правилима Међународног центра за рјешавање инвестиционих спорова (ICSID).

ПОГЛАВЉЕ IX

ОРГАН ЗА РЕГУЛАТИВУ

Овлашћења

Члан 128

Влада ће, у складу са овим законом, основати регулаторно тијело, као орган који има овлашћење да:

- 1) издаје лиценце за концесије;
- 2) одобри повластицу за БОТ споразуме;
- 3) одреди дозвољена увећања, умањења или немијењање плативих тарифа;
- 4) одреди и контролише стандарде квалитета јавних услуга које се пружају;
- 5) унаприједи оперативну ефикасност инвестиција приватних инвеститора;
- 6) врши надзор учинка приватних компанија и поштовање уговора;
- 7) обезбиједи задовољење клијената да прима жалбе;
- 8) арбитражом рјешава спорове са потрошачима и да обезбиједи да се адекватно реагује по питању потреба крајњих потрошача;
- 9) изрекне санкције приватним инвеститорима уколико не испуне прописане стандарде квалитета;
- 10) обезбиједи да се средства могу сервисирати;
- 11) организује и надгледа јавне расправе.

За БОТ или споразуме о концесијама који су закључени у складу са овим законом, све надлежности и овлашћења регулаторног тијела, установљена на основу споразума, биће *mutatis mutandis*, надлежног регулаторног тијела установљеног законом за регулисање одређеног сектора.

Када законом није установљено такво регулаторно тијело за одређени сектор, регулаторно тијело установљено у складу са овим законом вршиће та овлашћења и обавезе.

Чланови

Члан 129

Чланови органа за регулативу дужни су да обезбиједи да лиценце и повластице достављају спровођење развојних активности и то поштујући највећи степен транспарентности и интегритета, а у потпуности у складу са овим законом.

Орган за регулативу има четири стална члана и једног *ad hoc* члана, и то:

- 1) предсједавајућег, који представља Владу и који је судија или бивши судија;
- 2) један члан који представља Министарство финансија;
- 3) два члана који представљају локалну самоуправу;
- 4) један *ad hoc* члан из јавне установе која покреће БОТ пројекат или пројекат за концесију.

Одлуке се доносе већином гласова, с тим што сваки члан има један глас; три члана конституишу кворум за одлучивање и јавне расправе; у случају истог броја гласова, глас предсједавајућег члана биће одлучујући глас.

Изузев за *ad hoc* члана из јавне установе која покреће пројекат, а кога именује руководилац јавне установе, чланове органа за регулативу који нијесу изборна лица именује Влада у консултацији са предсједником Републике и лидером опозиционих странака, а сходно условима и одредбама које одређује предсједник Владе. Мандат сваког члана траје највише три године, с тим да сваки члан има право на један реизбор.

Влада може, уз консултацију са предсједником Републике и лидером опозиционих странака, било када да одузме мандат сталном члану који је окривљен: за непрофесионално понашање, нечинидбу или злоупотребу повјерења у извршавању својих дужности и за прекршај чија је природа таква да се сматра пожељним да му се одузме мандат.

Орган за регулативу може, у складу са законом, да ангажује онолико лица колико је неопходно, а која су способна да му помогну у смислу пружања стручног савјета; такав стручњак неће имати право гласа по било ком питању.

Орган за регулативу се састаје у вријеме и на мјесту које предсједавајући члан сматра подесним и предузима јавне расправе, у складу са овим законом и донесеним правилима.

У складу са чланом 132 овог закона, Влада одређује накнаду члановима органа за регулативу за извршавање својих дужности.

Усаглашавање

Члан 130

У циљу националног усаглашавања, поштене конкуренције и правилног управљања донијетим одлукама, орган за регулативу ће да:

- 1) врши обуку кадрова за регулативу;
- 2) објављује показатеље учинка на локалном и регионалном нивоу;
- 3) објављује активности које надзире на локалном нивоу и регулативне одлуке;
- 4) извјештава и надзире смјернице за компаративне извјештаје.

Критеријуми за избор

Члан 131

Чланови органа за регулативу су непристрасни, а критеријуме за њихов избор утврђује Влада, Избор се врши тако да се обезбиједи:

- 1) заштита легитимних интереса инвеститора и слобода од политичког утицаја;
- 2) заштита права потрошача да примају јавне услуге од службе и то очекиваног квалитета и да се жале када се услуге не пружају на начин који се очекује;
- 3) да су регулатори посвећени томе да одговорно извршавају своје регулативне функције;
- 4) да орган за регулативу остане досљедан свом мандату и у потпуности одговоран; може се дати право на ограничен период да се пружи заштита од произвољног одузимања мандата.

Новчана средства и лични финансијски интерес

Члан 132

Осим ако Влада друкчије не одреди, орган за регулативу ће се финансирати из директних пореза на концесије и БОТ операције, а не из јавних буџета; регулатори неће имати никакав лични, непосредни или посредни, финансијски интерес у било којој операцији која је подложна регулативи; чланови неће имати никакав лични интерес у периоду од три године на БОТ уговоре или уговоре о концесији након раскида уговора, и двије године након престанка функције.

Минималне тарифе које клијенти плаћају

Члан 133

За БОТ аранжмане тарифе које клијенти или потрошачи плаћају неће бити ниже од тарифа утврђених сходно БОТ уговору, иако је исход супротан узајамном споразуму.

За уговор о концесији накнада коју инвеститор или оператор плаћа неће бити нижа од накнаде утврђене на основу уговора о концесији, иако је исход супротан узајамном споразуму.

Одговорност

Члан 134

Свако лице може да учествује у јавним расправама које организује орган за регулативу. Јавне расправе се организују да би се инвеститорима, операторима и потрошачима омогућило да изразе своја гледишта прије одређивања тарифа које инвеститори и оператори наплаћују за јавне услуге које се пружају потрошачима.

Орган за регулативу дужан је да извјештава Владу једном годишње о свим својим активностима, укључујући и исходе јавних расправа.

Јавне расправе

Члан 135

Након што се одобри лиценца или повластица сходно овом закону, спровешће се јавне расправе у складу са правилима установљеним по овом закону, а по питању тарифа или накнада на основу БОТ или концесионих аранжмана и по питању усаглашености са стандардима за квалитет пружених услуга, како је утврђено уговорним аранжманима.

Жалба на одлуку

Члан 136

Сваки инвеститор, оператор, потрошач, клијент, група клијената или група потрошача има право жалбе на одлуку коју је донио орган за регулативу и то путем писаног захтјева органу за регулативу за коначну јавну расправу. Уколико се такав захтјев поднесе, поступак коначне јавне расправе одржаће се најкасније у року од мјесец дана од дана пријема жалбе. Одлука која се донесе на основу жалбе неће ни на који начин ограничити одлуку коју суд донесе.

Шеме ко-финансирања за инвестицију

Члан 137

Овај члан се односи на главне инфраструктурне пројекте, БОТ или концесије приватног инвеститора и/или оператора а које ко-финансира јавна установа, на основу претходно добијеног одобрења министарства надлежног за финансије, као и органа за регулативу.

За шеме ко-финансирања, јавна установа може да сарађује са органом за регулативу и министарством надлежним за финансије који представљају органе за припрему и одобрење сваке шеме ко-финансирања.

Уколико је такав случај, министарство надлежно за финансије и орган за регулативу имају право да траже учешће банака за развој или других финансијских институција ради понуде зајмова, кредита или донација приватном инвеститору без гаранције Владе или јавне установе.

Уколико се ризични капитал ставља на располагање од стране јавне установе или Владе у облику акција, а ради оснивања правног лица за потребе пројекта, министарство надлежно за послове финансија и орган за регулативу такође ће тражити одобрење Владе и обезбиједити да је јавна установа или Влада дозначила средства да испуне обавезе.

Насупрот било којим условима по основу зајма, кредита или донације од стране банкарске институције или било који услов по основу споразума о ко-финансирању, орган за регулативу даје овлашћење инвеститору или оператору да изврши набавку робе, радова и услуга потребних за постројење, користећи сопствену процедуру за набавку коју примјењује приватни сектор.

Уколико се роба, радови или услуге који су потребни за постројење финансирају дјелимично из јавних средстава или у цјелости из локалних, регионалних или међународних јавних средстава, набавке те робе, радова и услуга извршиће се у складу са одредбама Закона о јавним набавкама или било ког споразума или уговора који је склопљен са ко-финансирајућом институцијом за развој.

Уколико, изузетно и по одобрењу Владе, јавна установа непосредно ризичним капиталом доприноси посједовању акција предузећа које је основано у сврху БОТ или концесије, инвеститор ће, у оквиру своје понуде, предложити план лишавања за период који не прелази 15 година у циљу да само инвеститор или оператор буду власници акција у вријеме трансфера постројења за БОТ и по престанку концесије.

Надметање за мале пројекте

Члан 138

Уколико јавна установа припреми пројекат мале сложености и који се одобри у складу са овим законом, у циљу унапређивања учешћа приватног сектора за вршење јавних услуга мање сложености, орган за регулативу понудиће конкурентне лиценце, концесије или конкурентне франшизе за БОТ путем отвореног и непристрасног надметања, а након оглашавања претквалификације и понуда у складу са овим законом инвеститорима и/или операторима, само уколико вриједност укупне инвестиције за такве пројекте мале сложености не прелази 500.000 Еура, а трајање не прелази 10 година.

Конкурентне тарифе и накнаде за услуге

Члан 139

Тарифе и накнаде за јавне услуге које се пружају биће конкурентне у односу на тарифе које су на снази на територији Републике.

Трошкови понуђених лиценци неће бити виши од лиценци које се издају за сличне услуге које се пружају на територији.

Осим у шемама ко-финансирања, пројекат неће створити нити резултирати у јавном дугу или одговорности за случај јавне установе и/или Владе.

Приоритет за одобрење пројекта

Члан 140

Јавне установе и орган за регулативу даће приоритет локацијама које нијесу покривене услугама, као и нарочито потребним јавним услугама које доприносе економској стабилности или расту. За пројекте локалног развоја, орган за регулативу и локалне самоуправе унаприједиће коришћење и развој малих БОТ или концесионих предузећа, сходно овом поглављу. Свака понуда за уговор о концесији или БОТ треба да садржи аранжмане за извођење радова од стране коопераната користећи таква мала предузећа за најмање 10% укупно процјењене вриједности уговора.

ПОГЛАВЉЕ X

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Правила, прописи и формулари

Члан 141

Савјет за приватизацију и орган за регулативу, у складу са одредбама овог закона, доносе правила и прописе за јавни позив, сходно принципима одговорности и транспарентности.

Транспарентност

Члан 142

Свако лице које, непосредно или посредно, на било који начин утиче или покуша да утиче на службеника или члана који учествује у поступку тражења понуда, без обзира да ли је његова улога пресудна у доношењу одлука или није, а у циљу стицања непоштене предности по овом закону, сматраће се да је починило прекршај. Сваки процјенитељ, надзорник ad hoc Комисије за вредновање понуда, чланови органа за регулативу који, непосредно или посредно, на било који начин утичу или покушају да непрописно утичу на надзорника, члана који вреднује понуде, сматраће се да су починили прекршај.

Стални чланови органа за регулативу, по преузимању дужности, полажу одговарајућу свечану заклетву у форми која је установљена прописима сходно овом закону; сви стручњаци и консултанти који се ангажују ради пружања услуга, а што укључује приступ повјерљивим подацима поштоваће обавезе које се тичу повјерљивости како је назначено у уговорним актима и сходно овом закону; сва лица која су укључена у поступак за достављање понуда руководиће се правилима и Етичким кодексом како је одређено овим законом; свечана заклетва која се полаже у складу са овим чланом укључује обавезу поштовања Етичког кодекса сходно овом закону.

Стални чланови органа за регулативу подносе Државном тужиоцу писану изјаву о средствима и обавезама и то у року који није дужи од 30 дана од дана именованја и по престанку именованја. Уколико је, након дате изјаве, стање средстава и обавеза толико измјењено да се вриједност смањила или увећала за прописани износ који је изложио Државни тужилац, сачиниће се ажурирана изјава. Ниједна изјава о стању средстава и обавеза неће се саопштити ниједном лицу, изузев уколико лице на које се то односи да своју изричиту сагласност или по налогу судије, а на основу изнешеног прихватљивог разлога.

Орган за регулативу омогућиће јавности брз увид у овај закон, у ажуриране одредбе овог закона, у сва правна документа сачињена сходно овом закону, у стандардна документа и формуларе и у годишње извјештаје. Увид у наведена документа такође је могуће извршити електронским путем комуникације.

Орган за регулативу објављује у "Службеном листу Републике Црне Горе" најдаље у року од 45 дана од дана када је издато одобрење или начинила измјена, и то:

- 1) концесионе лиценце и БОТ повластице које се одобравају;
- 2) сваку измјену тарифа или накнада:

Свака јавна установа или орган за регулативу који је укључен у поступак за достављање понуда или у било какву активност сходно овом закону дужан је да заведе и чува сва релевантна документа, издата и примљена, уколико су она, непосредно или посредно, повезана са било којом актношћу која се предузима у складу са овим законом; свако лице које, намјерно или из немара, чињењем или нечињењем, доведе до губитка било ког документа или доказа сматраће се да је починило прекршај; сва документа било које врсте држаће се на безбједном мјесту најмање 10 година након извршења и исплате уговора и биће одмах расположива за прегледање или ревизију или за стручњака који је тим поводом ангажован у складу са овим законом; изузев за евиденцију која се, непосредно или посредно, односи на државну безбједност, уговорна документа чије су обавезе у потпуности испоштоване ставиће се на располагање било ком заинтересованом лицу у року од двије седмице од дана пријема писаног захтјева. Уколико се у захтјеву тражи само прегледање документа, то се врши у

присутству службеника, а уколико се у захтјеву тражи добијање копија докумената, за то се наплаћује разумна накнада.

Консултанти или њихови партнери неће бити ангажовани да изврше неки задатак уколико би такав ангажман довео до конфликта са њиховим претходним или текућим ангажманом или претходно преузетим обавезама према клијентима, или који их може ставити у позицију да нијесу у могућности да изврше свој задатак у најбољем интересу за јавну установу.

Сви приватни инвеститори и оператори дужни су да, у складу са овим законом, у оквиру својих понуда доставе изјаву да је садржај њихових понуда независно замишљен и припремљен тако што потврђују да нијесу вођене консултације ни са којим другим инвеститорима или операторима и сходно томе да нијесу имали непоштену предност из нелојалне и неправедне конкуренције.

Орган за регулативу ће најмање једном годишње поднијети Влади, а у сврху информисања, технички и финансијски извјештај о спровођењу сваке појединачне концесије или БОТ споразума, о свакој инвестицији која се односи на то, као и о било којим активностима које иницира орган за регулативу, укључујући сопствене активности и финансијске резултате који проистичу из тога.

Етички кодекс

Члан 143

Основни задатак свих лица која су укључена у активности јавног позива биће руковођен принципима транспарентности и одговорности.

Сва лица извршаваће послове везане за јавни позив тако што ће оставити довољно времена за припрему понуда; радити у складу са овим законом; поштовати правило строге повјерљивости како је прописано овим законом; придржавати се етичких пракси развијањем и одржавањем поштених и професионалних односа са инвеститорима и трећим странама, и понашати се на начин који предвиђа овај закон.

Ниједно лице које је, непосредно или посредно, укључено у активности јавног позива неће прихватити било какву врсту или облик користи од другог лица или врсте организација. Свако лице, организација, удружење или било каква друга група лица којим се понуде или која приме такве награде, односно поклоне дужно је да их одбије и врати даваоцу на достојанствен начин, уз писану препоруку да овај закон забрањује такву награду односно поклон.

Од свих лица која су, непосредно или посредно, укључена у послове јавног позива очекује се да немају никакве интересе или односе који могу бити стварно или потенцијално противни или штетни најбољим интересима Републике и таква лица неће се ангажовати, нити учествовати у било каквој привредној трансакцији која укључује Владу или јавну установу у којој имају било коју врсту финансијског интереса.

Сукоб интереса постоји уколико лице:

- 1) посједује интерес изван својих званичних дужности који материјално узурпира вријеме или пажњу која треба да је иначе усмјерена на послове Владе;
- 2) посједује, непосредан или посредан, интерес или има однос са "аутсајдером" који је по својој природи не-етички или за који исто може да се подразумијева или закључи, или који може да допринесе могућој добити или предности због могућности те особе да утиче на пословање;
- 3) користи односе који нијесу етички, чиме свој професионални став чини пристрасним у односу на "аутсајдера" из личних разлога, или чиме на други начин спутава лице да буде непристрасно у свом професионалном расуђивању;
- 4) чињењем или нечињењем стави јавну установу коју представља или Владу у двосмислену, непријатну или етички сумњиву позицију;
- 5) служи се односима који компромитују углед или интегритет јавне установе коју представља или Владе;
- 6) има корист тако што искористи прилику која припада јавној установи коју представља или Влади;
- 7) створи извор прихода или предност користећи државну својину која му је доступна у току вршења свог посла или на други начин;
- 8) објави повјерљиве подтке о својој јавној установи добављачу или неовлашћеним лицима.

Стављање ван снаге

Члан 144

Даном примјене овог закона престаје да важи Закон о концесијама ("Службени лист СРЦГ", број 13/91).

Прелазне одредбе

Члан 145

Свако право или обавеза која постоји у тренутку ступања на снагу овог закона, а која је у корист или на штету неке јавне установе, по ступању на снагу овог закона биће право или обавеза тих јавних установа.

Свака ситуација која је настала, али се није примијенила прије ступања на снагу овог закона биће и даље у потпуности на снази у складу са ранијим законом, али примјена, трајање и спровођење извршиће се сагласно овом закону. Уколико су на дан ступања на снагу овог закона, започете радње по ранијем закону, а правила и прописи се разликују од правила који су утврђени овим законом, примјениће се правила и прописи утврђени овим законом.

Правила и прописи донесени на основу овог закона, који могу да утичу или нашкоде на додијелена или стечена права по ранијим законима, не могу имати ретроактивно дејство.

Ступање на снагу

Члан 146

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе", а примјењиваће се од 1. јула 2002. године.